

adoptat aceeași soluție ca și Avy Abramovici, în concertul susținut cu Orchestra de cameră a Filarmonei „George Enescu” în 1972, adică plasând cele 10 canoane în ordine neîntreruptă, precedate de Ricercarul la trei voci și urmate de Trio-Sonata și de Ricercarul la șase voci. Îmi mențin și în prezent preferința pentru soluția lui Yehudi Menuhin, care plasează Trio-Sonata la mijloc, între cele două grupuri de câte 5 canoane, de o concepție clar diferențiată, ceea ce aduce în plus și o varietate de atmosferă.

Cît privește instrumentația, Ludovic Baci a adus o contribuție proprie, nu lipsită de interes, neglijînd întrucîtva clavecinul (cărui mai toate versiunile existente pe disc îi rezervă cel puțin Ricercarul la trei voci, dacă nu și pe cel la șase voci), în favoarea unor instrumente de suflat ca blockflöte, flaut traversier, oboi, corn englez, fagot. Este o soluție care se apropie de aceea a ansamblului „Ars Rediviva” din Praga și sub raportul folosirii coardelor (în cazul de față două viori, violă, violoncel, viola da gamba, contrabas), mai ales acolo unde vocile prezintă o importanță egală. Punctul culminant, din punct de vedere interpretativ, a fost atins în *Trio-Sonată*, unde flautul (Macovei), clavecinul (Dan Victor) și vioara (Ercse-Baci) au știut să imprime lucrării stabilitatea de tempo, fără a exclude simplitatea și nici acele opoziții subtile, care fac să reiasă admirabila textură contrapunctică a lucrării. În rest, execuția a fost onestă, fără a demonstra însă calități ieșite din comun. Așteptăm de la Ludovic Baci și de la orchestra sa de muzică veche manifestări pe măsura posibilităților lor indiscutabile, care să atragă publicul nu numai prin structura programului, ci și prin nivelul înalt al interpretării.

E. E.

Muzică vocală americană

Biblioteca americană ne-a oferit la deschiderea stagiunii curente, două seri consecutive de muzică vocală americană, în cadrul cărora am luat contact cu realizările mai vechi și mai noi, în tot cazul contemporane, ale unor compozitori din Statele Unite.

Unul dintre aceștia, ca William Schuman, de pildă, reprezentant proeminent al muzicii americane, este cunoscut, îndeosebi ca simfonist. Maestru al contrapunctului, l-am aflat și un talentat melodist, fără efecte facile, în cele *Patru Canoane* ascultate. Foarte interesant și compozitorul Scott Joplin, în cîntecele sale luminoase, unele vesele, scrise pentru patru voci. El este cel dintîi compozitor care a pus pe note anumite improvizații specifice jazz-ului.

Am urmărit de asemenea o retrospectivă Charles Ives, organist și compozitor de notorietate (1874—1954), constînd dintr-o seamă de selecțiuni din lucrările sale. În general, caracterul acestora a apărut sentimental, neoromantic și de o accesibilitate directă, imediată.

Dintre alți compozitori ascultați ca Stephan Foster, William Bland, vom menționa pe William Vollinger cu *Sonete pentru patru soliști vocali*. A fost interesant, îndeosebi, sonetul în care a cîntat tenorul cu multă cantabilitate. Particularitatea (ca scriitură)

consta în aceea că, la un moment dat interpretul făcea o pauză relativ lungă; ascultătorii credeau că s-a terminat, apoi cîntecul era continuat...

Vom cita, de asemenea pe Henry Cowell pentru piesele sale în care... stînga nu știa ce făcea dreapta. Vrem să spunem în mod concret că pianul cînta o muzică atonală, uneori bitonal, modulantă, care nu avea nici o legătură cu cîntul foarte diatonic, de o melodicitate expresivă și de mare accesibilitate al cvartetului vocal. În ciuda acestei bizarerii, muzica lui Cowell este atractivă, picantă, foarte interesantă. Concertul s-a terminat cu muzică de John Cage. Inițiatorul „pianului preparat” a avut și are apărătorii ca și detractorii săi. În piesele ascultate, *Compoziție pentru trei voci* și *Pomul de Crăciun*, ne-a oferit de asemenea o „probă” de folosire a instrumentului și a vocilor într-un chip cu totul insolit. După un ceremonial specific, cînd interpreții au făcut cu o seriozitate și într-o tăcere impresionantă, puțin comice, anumite măsurători asupra coardelor pianului, pentru a stabili, probabil, unde să situeze călușii sau punctele de întrerupere ale unora dintre strune, ei au coborît prin sală șuşobînd pur și simplu, cînd nu înălțau cîntul lor foarte ezoteric la extremele zone ale registrului acut. Pianistul avea libertățile lui, socotind, ca de regulă, instrumentul îndeosebi percutant; întrucît capacul era ridicat, lovea cu pumnii... sub pian.

Lăsînd la o parte latura burlescă a execuției și în general ciudăţeniile proprii muzicii lui Cage, nu putem să nu recunoaştem curentul generat de originalul compozitor și, îndeosebi aportul său la lărgirea sensibilă a spectrului sonor, prin cunoscutele-i procedee, îndeosebi prin înglobarea eficace și a zgomotelor în muzică.

În sfîrșit, cuvinte de laudă pentru formația *New York vocal arts ensemble*, alcătuită din Rosalind Rees (soprană), Linda Eckard (altistă) John Adler (tenor), Jan Opalach (bariton) și Raymond Beegle (pian). De-a-lungul celor două concerte au cîntat cu o atrăgătoare muzicalitate și cu o sensibilitate gingașă. Voci totodată juste și bine școlărite. Intensitățile sonore au fost dozate cu gust și în armonie, sub acest raport, cu pianul. S-a cîntat cu distincție, cu eleganță.

Au fost două seri interesante și plăcute care ne-au desvăluit unele aspecte mai puțin cunoscute ale muzicii vocale americane contemporane.

J. V. PANDELESCU

Recitalele Schwarzkopf

Deci publicul nostru atît de receptiv la frumos, țara noastră cu miraculoasele-i și multiplele-i puncte de atracție au determinat-o pe celebra artistă să revină la București. Și probabil, va mai reveni.

Elisabeth Schwarzkopf este o mare cîntăreață. Ea este intrată în istoria muzicii, a celebrităților artei cîntului; și pe drept cuvînt.

În scenă, are o prestație maiestuoasă; secondată cu discreție și reticență de excepționalul pianist Geoffrey Parsons. Nu uităm că această spectaculoasă artistă are la activul său interpretări de răsnet mondial: Musetta, Suzana, Zerbineta — debuturile